

ТАКСОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ ОТРУЙНИХ РОСЛИН РОДИНИ АЙСТРОВІ КРИВОРІЖЖЯ

К.Д. Богданова¹, Я.В. Маленко²

2 – студентка природничого факультету

*2 – доцент кафедри ботаніки та екології, кандидат біологічних наук
Криворізький педагогічний інститут ДВНЗ «КНУ»*

Вступ. Дослідження рослинного світу завжди було однією з важливіших складових діяльності людини. Рослини утворюють основну частину біомаси планети. Вони забезпечують кругообіг речовин в природі, підтримують природний баланс вуглекислого газу, є постачальником кисню, слугують джерелом формування живої речовини та харчування людини і тварин, різноманітні використовуються в промисловості, декоративному оформленні середовища існування.

Історія людуства пов'язана з багатобічним вивченням властивостей представників рослинного світу, виявленням та багатоспрямованим застосуванням їх різноманітних властивостей. Первісна людина, добуваючи собі їжу та спостерігаючи за безпомилковим інстинктом тварин, дізнавалася не тільки про корисні властивості рослин, а й про такі, що можуть викликати інтоксикацію, тяжкі ураження системи органів і загибель загалом. У вивченні отруйних рослин традиційно виділяють три етапи: донауковий етап, науковий етап та етап створення фармацевтичної промисловості. Тривалі дослідження та досвід дозволяють стверджувати, що отруйність залежить від вмісту в рослинному організмі речовин, що належить до різних класів хімічних сполук (алкалоїдів, глікозидів, органічних кислот, ліпідів, сапонінів тощо). Як і у давні часи, так й натеper, знання про отруйні рослини не втрачають актуальності, оскільки дозволяють не тільки уникати інтоксикації та інших негативних впливів на організм певних речовин рослин, а й ефективно використовувати їх, насамперед, у фармакології в процесі створення різноманітних лікарських препаратів, протиотруту.

Мета роботи. Врахування значущості викладеної проблеми та потреби конкретизації деяких її аспектів, стало передумовою наших досліджень, мета яких виявлення особливостей таксономічного складу отруйних рослин родини Айстрові Криворіжжя.

Методи дослідження. Для досягнення поставленої мети використовувалися загальноприйняті загальнонаукові та спеціальні методи.

Результати та їх обговорення. Айстрові (Asteraceae) є найбільш чисельною за кількістю видів та родів родиною покритонасінних рослин Дніпропетровщини та Криворіжжі. До них належать 230 видів (14,20%) та 78 родів (12,85%) флори Дніпропетровської області та 185 видів (11,40%), 52 роди (9,75%) Криворіжжя [2,1].

Таксономічний склад отруйних рослин родини Asteraceae вміщує 9 видів (16,65%) від загальної кількості видів цієї родини, що виростають в районі дослідження) 9 родів (4,58%) від загальної кількості родів цієї родини, що виростають в районі дослідження) (таблиця).

Висновки. Серед представників родини Asteraceae (Compositae), що виростають в межах Криворіжжя, 9 видів та 9 родів мають отруйні властивості. Дослідження отруйних рослин є багато спрямованим, що дозволяє попереджати та уникати інтоксикації, вивчати фітонцидні властивості цих видів, можливості їх ефективного використання в якості лікарських препаратів різного призначення, розробляти протиотрути.

Таблиця. Таксономічний склад отруйних рослин родини Айстрові Криворіжжя

Родина	Роди	Види
Айстрові (<i>Asteraceae</i>) Складоцвіті (<i>Compositae</i>)	Амброзія (<i>Ambrosia</i> L.)	<i>Ambrosia artemisiifolia</i> L. Амброзія полинолиста
	Сідач (<i>Eupatorium</i> L.)	<i>Eupatorium cannabinum</i> L. Сідач коноплевий
	Нетреба (<i>Xanthium</i> L.)	<i>Xanthium spinosum</i> L. Нетреба колюча
	Золотушник (<i>Solidago</i> L.)	<i>Solidago virgaurea</i> L. Золотушник звичайний
	Жовтозілля (<i>Senecio</i> L.)	<i>Senecio vulgaris</i> L. Жовтозілля звичайне
	Латук (<i>Lactuca</i> L.)	<i>Lactuca serriola</i> L. Латук дикий
	Головатень (<i>Echinops</i> B.)	<i>Echinops ruthenicus</i> Bieb. Головатень російський
	Арніка (<i>Arnica</i> L.)	<i>Arnica montana</i> L. Арніка гірська
Нечуйвітер (<i>Hieracium</i> L.)	<i>Hieracium pilosella</i> L. Нечуйвітер волохатенький	

Впровадження отриманих знань, щодо отруйних властивостей представників флори Криворіжжя, у шкільний курс біології, сприятиме розширенню кругозору учнів, профілактиці небезпечного впливу та отруєння токсинами рослинного походження школярів.

Список використаної літератури.

1. Кучеровський В.В. Анований список урбанofлори Кривого Рогу/ В.В. Кучеровський, Г.Н. Шоль. – Кривий Ріг: І.В.І., 2003. – 52 с.
2. Тарасов В.В. Флора Дніпропетровської та Запорізької областей. Судинні рослини / В.В. Тарасов. – Дніпропетровськ: ДНУ, 2005. – 276 с.